

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Studiul limbei române în pedagogii.

(Câteva note.)

În calea progresului real, în ce privește studiul limbei române în institutele pedagogice, întimpinăm atât noi, cât și cei din regatul României, încă multe greutăți.

Dar pecând mijloacele lor de sanare sunt mai la îndemână, la noi e departe de-a ne găsi în favorabilele lor condițiuni.

Nu voi trece, în cadrele expunerilor mele, în coloanele acestor, la amănuntele neajunsurilor noastre, ci voi relata numai despre câteva indicațiuni de modificări de dorit programului din România, contemplate de dl *Toma Lazar*,¹⁾ căci întru câtva acelea ar fi de recomandat să se ia în considerare și la noi, de specialiști și de — cei »chemați«.

La Istoria literaturii (cl. V-a).²⁾

Azi³⁾ nu se mai expune ex cathedra o sumă de cunoștințe, pe cari le are profesorul despre un scriitor oare-care, ci se citește din opera lui și din venirea în contact a elevului cu opera autorului se scoate de în-suși elevul, cu ajutorul profesorului, caracterizarea autorului...

Să se dea o mai meritată, întinsă dezvoltare literaturii vechi. Întinderea mai mare o socot în ore de lectură, nu în niscaiva cercetări filologice. Eu socot că nici un alt obiect de studiu nu dă mai direct, mai trainic și mai sincer obiectiv o educație națională elevilor, ca lectura neperitoarelor pagini din *Cronicele moldovene* sau a prefetelor scriitorilor noștri religioși, bine înțeles, lectură luminată prin o înțeleaptă interpretare...

După literatura veche se va face literatura modernă până la 1867, oprindu-se însă aci. Literatura contemporană trebuie scoasă din cl. V-a și trecută la clasa VIa...

Socot că e prea mult, ba chiar imposibil, ca după ce s'a făcut literatura veche (cu lecturi...) apoi literatura modernă, să mai se facă și autorii contemporani... Să citești doar numai câte o pagină din fiecare, ori să le dai elevilor de-a gata caracterizarea fiecăruia,⁴⁾ ori să le recomanzi citare manual renumit în biografii; dar aceasta ar însemna, să ne întoarcem la vechea metodă... și nu mai e în armonie cu noile metode de predare, introduse în învățământ.

¹⁾ Rev. As. Inv. din Rnia VII. 9. p. 295 și urm.

²⁾ Școlile pedagogice de învățatori au, în România, 6 cl. în cari sunt primiți elevii cu clasele populare terminate.

³⁾ Cităm literal.

⁴⁾ *Compară*: Planul de învățământ pentru institutele pedagogice Nr. 1903 congr. din 8/21 Oct. 1903, la curs IV ped.

Apoi la scriitorii contemporani azi trebuie adăogați, pentru dreptate și adevăr, încă vr'o căți-va, care se impun (La programa clasei VI a).

Clasa IV-a.

... Stilul epistolar trebuie tratat în clasa IV-a și aici se poate da întreaga dezvoltare, neleg nu teoria genului epistolar, ci exerciții de epistole de tot soiul și lecturi numeroase de asemenea scrisori.

Tot în clasa IV-a trebuie să se trateze — după cum și prevede programa — scrierea chirilică, însă trebuie să i-se dea o mai mare dezvoltare lecturii cu alfabet chirilic și din diferite timpuri luate fiind textele Teoreticește s'ar explica originea acestei scrieri... s'ar stabili o strânsă corelațiune cu istoria Românilor și aci viu cu o propunere nouă. Cred că mai mari foloase pentru cultura neamului ar aduce cunoașterea alfabetului *chirilic de mână*... ar însuflă învățătorilor dragoste de a aduna și ceti hrisoavele și tot febul de acte prețioase... De ce n'am asocia și pe învățători la opera de întregire a istoriei noastre naționale? Oare nu în mediul lor sunt cele mai număroase urme ale trecutului nostru?...

... Noțiuni de poetică, date natural, nu teoreticește, ci din potrivite lecturi interpretate, vor ocupa o treime din materia totală a clasei IV-a, celelalte două treimi fiind ocupate de studiul genului epistolar și de scrierea chirilică...

Cursul de poetică din cl. V-a, nu va putea nimeni zice, că nu e la nivelul inteligenței elevilor acestei clase, întrucât tocmai în această clasă ei studiază Psihologia, fără cunoașterea căreia, eu cred, dacă nu imposibilă, dar foarte grea, înțelegerea Poeticeii...

Clasa III-a.

Sintaxei se va putea restrânge extinderea și s'ar mai putea lăpăda unele numiri.

Clasa I-II.

... Noțiuni, ce s'ar da în clasele I-a și II-a, așa cum am văzut din citatele programei, nu sunt la nivelul inteligenței elevilor și nu sunt date cu metodă, deci nu vor prinde⁵⁾.

Incheem citațiunile noastre, cu o prețioasă apreciere a dlui *T. Lazar*:

În tot cursul de limba și literatura română din cele 6 clase ale școlii normale (pedagogice) nu știu, dacă se pomenește, se ating de câte-va ori măcar chestiuni de *retorică*: în clasa IV-a este ceva, însă puțin și fragmentar. Și învățătorului i-se cere să fie cuvântări țărănilor, să țină predici, să vorbească la cercuri culturale...

Oare nu sunt mai multe defectele »planului« nostru, decât ale »programei« din România?

Oare nu sunt mai multe și lipsurile noastre, decât ale lor?

⁵⁾ Vezi și Planul congr. citat în nota 4.

Pretutindena numai critica serioasă și devotamentul pentru munca serioasă, a elementelor conștiințe, pot sluji adevărului și progresului.

Asupra ordinelor de idei lansate aci, vom mai reveni.

S. Secula.

Vizitațiune canonică.

„*Pace vouă!*“ Cu aceste cuvinte ale sfântului Iisus și-a început Prea Sfinția Sa Domnul Episcop activitatea în misiunea sa apostolică. Cuvântul trup s'a făcut! Pacea a intrat și tot mai adânci rădăcini prinde în pământul diecezei noastre Spre bucuria tuturor credincioșilor și în interesul întăririi bisericei noastre, avem fericirea a constată și a ne convinge, că momentul, — în care s'a încredințat bunului nostru Episcop, să conducă destinele bisericei noastre — de Dzeu bine-cuvântat a fost.

A conduce turma mare — azi —, când biserica noastră străbună începe a se legăna pe marea viforoasă a vieții sociale; — a conduce, azi — când ispitele lumii stricate sunt mai înverșunate, — ca nici odată, — a putea și a ști conduce în atari circumstări: este o artă, care numai omul priceperii și al iscusinței o poate executa. Taina acestei arte, de a conduce cu bun succes turma cuvântătoare, rezida mai pe sus de toate în duhul adevărat pastoral, în munca conștiințioasă și stăruitoare, pentru a putea îndeplini în întreaga sa splendoare, misiunea apostoliei.

„*Mergând învățați toate neamurile...*“ a zis Domnul — în vremea aceea — apostolilor săi. În aceste cuvinte și-a găsit și bunul nostru arhieru indemnul, de a merge să învețe și să lumineze poporul său iubit. Poporul său e dornic de lumină, dar cu atât e mai dornic Păstorul — de a lumina. Aceasta l'a îndemnat ca la zilele mari ale sf-telor Rusalii să cerceze pe fiii săi sufletești din comunele fruntașe Fenlac și Secusigiu din protopopiatul Timișorii

*

Prea Sfinția Sa Domnul Episcop a plecat din Arad Sâmbătă în 9/22 l. c. la orele 5 p. m. însoțit fiind de domnii: Vasilie Beleș, protopopul Aradului, George Popovici, referent — asesor consistorial, Cornel Lazar, diacon ceremonial, și candidații de preot Zaharie Moga, ales capelan în Rohani și Petru E. Papp, ales preot în Pocola. Știind Pr. S. Sa, că la aceasta mare sărbătoare a Rusaliiilor se adună lume multă la sfânta mănăstire din Hodoș-Bodrog, — a aflat de bine ca în calea apostolică, să viziteze și sfânta mănăstire, ca așa prin înalta sa prezență să întărească tot mai mult credința poporului adunat aici, pentru câștigarea liniștei sufletești și pentru vindecarea boalelor trupești și sufletești.

Sosind la mănăstire pe la orele 6^{1/4}, aici e bineventat, — în dăngătul duios al clopotelor — de P. C. Sa părintele egumen-arhimandrit Aug. Hamsea cu protopopul Timișorii Dr. Traian Putici și preoții veniți anume spre întimpinare.

Prea sfinția Sa cu întreaga sa suită au fost găzduiți aici până în ziua următoare.

Duminecă dimineața — în ziua sfintelor Rusalii — cu toții au asistat la utrenia din sfânta mănăstire, care a săvârșit-o părintele arhimandrit Hamsea, ieromonahul Nifon, preotul Rusu din Seciani și diaconul Cornel Lazar, făcând însuși Prea Sfinția Sa dl Episcop ungerea cu sfântul mir.

După slujba sfei utrenii se face plecarea spre Fenlac, — dus fiind Prea Sfinția Sa în trăsura cu patru cai — a fruntașului econom Ristin, preș. comitetului parochial din Fenlac.

La hotarul comunei Fenlac, — lângă crucea Răstignirii Domnului, popor mult cu capetele descoperite așteptă pe doritul lor păstor sufleteș. Aici este bineventat de candidatul de preot T. Vulpe căruia îi mulțumește pentru întimpinarea frumoasă. Mai apoi este iarăși întimpinat de preotul sârbesc din Fenlac: Ștefan Teodorovici cu președintele com. parochial al sârbilor. Intre două orduri de călăreți și urmat apoi de mulțime de trăsuri și popor — se face intrarea în comună pe sub un arc de crengi și flori cu inscripția „Bine este cuvântat cel-ce vine întru numele Domnului“. Prea sfinția Sa este condus la casa preotului din loc: Moise Babescu, iar de aici apoi îl conduc preoții celebranți cu procesiune la sfânta biserică, unde bubuitul treascurilor și dangătul clopotelor vestiau, că bunul părinte a sosit.

Slujba sfinteii liturgii au celebrat-o Prea sfinția Sa cu asistența alor nouă preoți și doi diaconi, dintre care unul, — diaconul Zaharie Moga, — a fost hirotonit din partea Prea Sfinției Sale întru prez-biter, ales fiind de capelan în Ginta-Rohani Tot sub aceasta liturgie a fost hirotonit întru diacon absolventul de teologie Petru E. Papp. Terminându-se sfânta slujbă îmbinată cu vecernia, Prea Sfinția Sa cuvântează o prea frumoasă predică, legând la inima poporului dragostea și alipirea neclintită către sfânta biserică și către fiica ei, către școală, cari sunt cele mai de căpetenie instituțiuni ale unui neam. Sbi-cuind păcatele, ce știe că apasă sufletele credincioșilor, face o bine potrivită aplicare practică, sfătuind și îndemnând ca mai pe sus de toate, să-și păstreze credința creștină, ca cel mai scump tesauri, și cel mai mare mângâietor a creștinului.

După ieșirea din biserică, P. S. Sa e întimpinat de preotul și credincioșii bisericei sârbești. Intrând P. S. Sa în biserică sârbească e primit din partea credincioșilor cu strigăte de „*să trăiască*“ intonând corul cântecul Pre stăpânul și arhierul iar preotul îmbrăcat în ornate, cu cuvinte alese bineventează în numele episcopului Dr. Leticii pe înaltul oaspe. Prea sfințitul răspunde în românește întrerupt fiind în mai multe rânduri de frenetice strigăte de „*să trăiască*“. După o rugăciune înălțată către tronul cel ceresc, P. S. Sa părăsește biserică sârbească însoțindu-l credincioșii anbelor biserice până la locuința preotului local Moise Babescu, unde luându-se prânzul s'au rostit mai multe toaste. Primul toast l'a rostit Prea sfințitul Domn Episcop, ridicând pocatul pentru Majestatea Sa — regele nostru. S'a toastat apoi pentru Prea sfinția Sa, în urma cărui toast prezenții cu toți au cântat, un însuflețit „mulți ani!“

Rostindu-să încă mai multe toaste, s'a ridicat masa, făcându-se dispozițiile pentru continuarea acestei călătorii apostolice.

*

Ziua a doua de Rusalii a petrecut-o Prea sfințitul Păstor între credincioșii fii sufletești din comuna Secusigiu. Plecând din Fenlac cu trăsura cu patru cai alui Gruia Vânătu din Secusigiu, în hotarul comunei Munar e întimpinat de un lung șir de călăreți iar în comună, bineventat din partea credincioșilor. În hotarul comunei Secusigiu întimpinat de asemenea de un lung șir de călăreți, căruțe și imenz popor este bineventat de autoritățile civile, iar în comună din partea celor bisericești. Entuziasmul și bucuria cre-

dincioșilor la întimpinarea mult iubitului arhiepiscop, a fost atât de mare, încât scrietorul acestor șire n'are cuvinte cu cari să le poată descrie.

Serviciul divin s'a început la orele 9 și a durat până la ora 1 p. m.

În decursul serviciului P. S. Sa a bine-voit a hirotoni într-un preot pe diaconul Petru E. Papp alesul preot pentru comuna Pocola iar la sfârșitul serviciului, Preasfințitul prin o molitvă, în urma secetei îndelungate, cere îndurarea Prea înaltului stăpân asupra hotarului acestei comune. După aceasta rugăciune prin o cuvântare foarte aleasă P. S. Sa îndeamnă poporul la o viață religioasă morală, îi sfătuște a se lăpăda de obiceiurile stricacioase poporului nostru, îndemnându-i cu toată puterea cuvântului de a păzi cu cu-rățenie așezămintele sfintei noastre biserici.

Prânzul a fost luat la casa octogenarului preot C. Istvanescu unde pe lângă suita P. S. Sale a preoților și învățătorilor locali au participat și reprezentanții autorităților civile. Primul toast a fost rostit din parte P. S. Domnului Episcop pentru Preagrațiosul și bunul nostru Monarh.

La sfârșitul prânzului Prea sfinția Sa, la dorința poporului, care a umplut curtea preotului Istvanescu, eșind în coridor, a ținut o prea frumoasă vorbire, îndemnându-i la cercetarea bisericeii în legătură cu aceasta la alipire cătră școala confesională, lăpădarea obiceiurilor rele, alipire cătră tron, și respectarea legilor.

Plecarea din Secusigiu între bubuitul treascurilor, sunetul clopotelor, ropotul călăreților, — căruțelor și a freneticelor strigăte de „să trăiască!“ a fost la orele 5 p. m. La despărțire P. S. Sa prin o donațiune de 50 cor. a pus bază bibliotecilor populare din comunele Secusigiu și Munar.

Atat în Fenlac cât și în Secusigiu pe lângă preoții locali au azistat P. S. Sale, P. C. S. Augustin Hamsea egumenul sf. mănăstiri din Hodoș-Bodrog, Vasile Beleş protopresbiter în Arad, George Popoviciu referent — asesor consistorial, Dr. Traian Puticiu distinsul protoprezbiter tractual, preoții: Toldan (Remetea) Terbenț (Iezvin) Micluța (Cernetiaz) Petcu (Bazos) Z. Moga, P. E. Papp nou hirotoniții preoți și diaconul ceremonial C. Lazar.

Rugăciunile pioase ale Prea Sfințitului au aflat ascultare la Tronul ceresc căci abea eșind din comuna Secusigiu, se ridicară nori ca din senin și avură parte de belșugul ceresc a unei ploii binefăcătoare așteptată cu atâta dor.

La Arad Preasfințitul Domn cu suita sa a ajuns la orele 8.

Dă, Doamne, ca bunele intențiuni ale prea iubitului nostru arhiepiscop pentru a lumina și întări credința creștinilor să fie spre lauda lui Dumnezeu, spre înflorirea bisericeii noastre și spre întărirea credincioșilor ei.

Dă Doamne, ca sămânța frumoasă și aleasă, ce a sămănat-o P. S. Sa în aceste 2 zile — să fie căzută în pământ roditor — aducând roduri multe, spre întărirea vieții morale, și spre mântuirea sufletului fie-cărui creștin.

Dela Jafa la Ierusalim.*)

Călătorie de Dr. Badea Cireșeanu.

— Urmare. —

La orele 6 $\frac{1}{2}$ seara, după 4 ore de călătorie, trenul s'a oprit în gara din Ierusalim. Ca în fiecare stațiune de acest fel, hamali, muncitori, birjari, căruțași,

așteptau să prindă mușterii ca să-i ducă în oraș, gara fiind cam depărtată de porțile cetății.

Dar dela Iafa și până la Ierusalim, mulți călători vin cu birja, noaptea ori ziua pe șosea bună, ca să vadă mai bine aceste localități; cei săraci vin și pe jos, cu toate că e o cale aproape cum ar fi dela București și până la Ploiești.

Eu nu am găsit însă, pentru mine, mai ales că eram singur, decât călătoria cu trenul, ca cea mai sigură și potrivită.

M'am informat însă că în timpul iernei călătoria acesta este foarte plăcută în trăsură. Atunci și vegetația e mai bogată, izvoarele dau apa lor și părăele eșite din apa ploilor curg printre pietrele munților. Pe șosea se văd și fântâni cu apă bună, din cari se adapă călătorii și animalele lor; iarna este răcoare și se poate străbate cu ușurință drumul. Cu trăsura se poate călători în 10 ore din Iafa și până la Ierusalim.

Cunoștințe geografice asupra Palestinei.

1). *Numirile vechi ale Palestinei.* Aceasta țară are marea ei însemnătate față de lumea iuvătată și în deosebi față de tot creștinul, pentru că scrierile făcute de sfinții autori pe acel pământ și mulțimea lucrurilor vechi ebraice păstrate acolo până astăzi, sunt și vor fi o comoară desăvârșită pentru omul ce se luminează. De aceea cred de cuviință să dau unele lămuriri asupra acestei provincii, cu privire la așezarea ei geografică și împrejurările prin cari a trecut.

Țara care a fost aleasă de economia dumnezească, să se petreacă într'însa evenimentele ce aveau să premeargă mântuirei omenești, se chemă „Canaan“ sau mai drept „Chanaan“, pe timpul când a fost ocupată de Iosua. Acest nume se crede a fi fost împrumutat dela „Canaan“ fiul lui Cham; strămoșul popoarelor cari au locuit aci. Iar alți istorici cred că s'a numit așa dela cuvântul ebraic „chanaan“ care însemnează „țara de jos“ în legătură cu Siria care se chemă „Aram“ adecă „țara de sus“ pentru motivul că Siria este așezată pe un platou mai înalt de cât Palestina. Dar sub numirea de „Canaan“ nu se înțelegeă toată Palestina, ci numai partea dintre marea Mediterană și Iordan. Pe timpul lui Moisi, Evreii cuceriră ținuturile lui Sihon regele Amoreilor și pe acelea ale lui Og regele Vasanului, de dincolo de Jordan, și le încorporată la ținutul Canaanului, ocupat mai târziu sub Iosua de poporul ales.

Cucerind-se Canaanul de Evrei și adăogându-se la acest pământ diferite ținuturi, se perdă numirea veche de „Canaan“ și se iviră alte numiri, pentru a se arată prin ele teritorul israelitean. Numiri de felul acesta erau: „Țara sfântă“, pentru că într'însa se află centrul religios al poporului ales. De altfel și creștinii se folosesc de această numire pentru acest pământ, când se gândesc că aci s'au petrecut atâtea fapte strălucite pentru mântuirea noastră. Aci s'a născut Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, aci a propoveduit el sfânta sa Evanghelie, a făcut minuni, a pătimit, a înviat din mormânt și s'a suit la cer. Țara aceasta se mai chemă: „pământul lui Israil“, atunci când în timpul lui Roboam se despărți regatul ebru în două părți: în regatul lui Iuda compus din semințiile Simeon și Iuda, și în regatul lui Israil compus din celelalte 10 seminții. Acest din urmă regat se numea „pământul lui Israil“ spre deosebire de „pământul lui Iuda“. O numire generală cunoscută de toată lumea eră în vechime, că și acum, „Palestina“ adecă „Filiștea“ sau pământul așezat pe lângă marea Mediterană, dela muntele Carmel și până la Egipt, pe unde locuiau odinioara Filistenii. Mai târziu se întrebuișă această

numire pentru tot pământul celor 12 sămînții. Iar astăzi este cunoscută aproape numai numirea „Palestina“ pentru a se arăta acest ținut.

Țara Evreilor se mai zicea și „pământul lui Iuda“ înțelegându-se numai regatul lui Iuda, față de regatul lui Israel. Se mai chemă „pământul Evreilor“ dela Eber strămoșul lui Avraam sau, mai drept, dela cuvântul ebraic ce nsemnează „de dincolo“, căci Avraam patriarhul Evreilor cu servii săi, a venit da dincolo de Eufrat în pământul Canaan. De aci s'a format și cuvântul „Ebreu“ care însemnează „cel venit de dincolo“ de Eufrat.

Mai erau și alte numiri date pământului evreesc, cari s'au perdut în cursul timpului și a rămas uitate.

2). *Munții Palestinei.* Aceștia aducându-ne aminte de multe fapte mari, socotesc că e bine să amintesc și ceva despre ei. Intre acești munți se deosebesc *munții Libanului*, numiți arăbește *djebe Libnon*, cu vârful lor *Hermonul*, care atinge 1600 metri înălțime. Munții aceștia fură cântați în psalmi și în alte scrieri ale Vechiului Testament pentru frumusețea codrilor ce s'a stins de mult de pe aceste înălțimi. O ramură desfăcută din Liban și îndreptată spre marea Mediterană o fac munții *Carmel* înalți de 552 metri, cunoscuți în vechime prin pășunile ce se aflau pe vârfurile lor. În acești munți a adus profetul Ilie sacrificiul său, și tot aci a poruncit el să se ucidă preoții lui Baal, pe timpul lui Ahab regele lui Israel (I Reg. c. 18 v. 40).

Tavorul sau cum se chemaă azi de Arabi *djebel Tur*, este acel munte de 562 metri ce se ridică singur între Carmel și Iirdean. După tradiția bisericească, pe acest munte s'a schimbat la față Domnul nostru Iisus Hristos, fiind de față apostolii Petru, Iacov și Ioan. În partea despre răsărit a zidurilor Ierusalimului se ridică *muntele Oliveilor* înalt de 818 metri, numit așa, pentrucă pe el se mai află și acum grădini cu măslini. Muntele e despărțit de sfânta cetate prinpârăul *Chidron* și se fac despre el multe amintiri frumoase în sfiintele Evanghelii.

La mează noapte de Tavor se află un deal numit astăzi de Arabi „*Corun al Hotein*“ sau „*Karn Hatin*“, iar de creștini numit „*dealul fericirilor*“, căci după cum se crede, aci a rostit Mântuitorul „*predica de pe munte*“ cu fericirile cuprinse într'nsa (Mat. 5, 1—12. Luca 6, 20—23). Munții *Iuda* se întind dela marginea sudică a Palestinei și ajung la răsărit până la marea Moartă. Munții *Carantania* numiți acum în arăbește „*djebel Karantal*“ se ridică la nord de Ierusalim. Se crede că aci a ajunat Mântuitorul 40 de zile și 40 de nopți (Mat. 4. 2). Mai sunt și alți munți, coline și dealuri, cu mai puțină însemnătate în Istoria Evreilor.

(Va urma).

Recensiune.

la „*Istorieoare biblice pentru elevii școalelor elementare de Nicolae Crâșmaru, paroh.*“

Importanța catehizării în școalele elementare reclamă pe lângă cateheți bine-pricepuți, netăgădui și manuale acomodate cultivării religioase — morale și rpiceperii elevilor.

Fiind cateheții sufletul învățământului religiounii, acestea pot avea mai mult rolul de repetitor și au să cuprindă pe scurt materialul propus. La *estensiunea* materialului, ce este a se propune în școalele populare din religiune, e normativ planul de învățământ

și e decisiv mai ales scopul educativ al catehizării, carele și în contul deplinătății preferă calitatea. De aceea în considerarea acestui scop principal și în interesul manuilului, materialul bogat al manuscrisului de față cu 73 piese și cu un adaus, deși e menit pentru trei clase (II-IV) elementare de-arândul, totuși mai lasă latitudine de a alege și de a omite dintr'nsul, și astfel între marginile posibilității să se scurteze. Totuși la revizuirea alegerii materialului ar fi bine să se țină în samă și dreptul Iov, fără de carele perd elevii un tip caracteristic prea simpatic, trecut în tradiția poporului, deși autorul l'a suplinit cu Tovit. Mai de însemnătate ar fi, ca să se conformeze și materialul de rugăciuni (simbolul credinței?), claselor, pentru cari e menit materialul istoric al cuprinsului, ori să se lese afară.

Dealtcum materialul ales este bine rotunzit și împărțit. La Testamentul vechiu se face *împărțirea* după perioadele istoriei vechi jidovești, iar la Testamentul Nou, ce conține biografia Mântuitorului, în contrast cu usul de pân'acum, se face nimerita clasificare a materialului după cele trei chemări mesiane. Totuși împărțirea din partea Testamentului Vechiu prin ospitarea lui Moise, a prorocului din seminția Levi, între patriarhi, este încâtva silită.

Aranjarea peste tot și în special în cadrul unităților metodice, e bine simțită. Textul istorioarelor e redactat astfel, ca evitând repețiri, cifre, numiri de prisos, precum și alte amănunte îngreunătoare, să redev cu simplitate într'o icoană esența.

Piese istorice, amăsurat scopului catehetic, sunt combinate cu sentințe biblice și cu învățături bisericești, deci cu *învățături religioase — morale ortodoxe*. Ele peste tot sunt potrivite, destul de ușoare, dar ici colo și îngrămădite.

La urmă ce privește *manuarea limbii*, manuscrisul, fiindcă reproduce și redactează însuși testul biblic, păstrează un limbaj simplu și dialogic, viu. Inceputurile pieselor nu mai încep cu „și“. De-alta parte însă în suplimentul isagogic și între învățăturile abstrase sunt câți-va termeni teologici s'au științifici, ce au să se schimbe ori lămurească cu espresuni populare.

Dreptce, aflând manuscrisul acesta corespunzător recerînțelor catehetice și fără greșeli esențiale, cu observările de mai sus propun aprobarea lui.

Arad, la 23 Maiu (5 Iunie) 1907.

Dr. Iustin I. Suciu,
profesor de teologie.

CRONICA.

Concurs. Cetim în „*Telegr. Rom*“ : Prin concludus sinodal Nr. 95 din ședința dela 4/17 Maiu 1907, s'au sistemizat la seminarul nostru arhidiecezan teologic-pedagogic 2 catedre de profesori, una în secțiunea teologică altă în secțiunea pedagogică.

În vârtutea regulamentului seminarial § 5, alinea 4, pentru îndeplinirea acestor posturi se publică concurs

cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Concurenții vor avea să trimită la consistorul arhidiecezan concursurile instruite cu document: că sunt Români gr. orientali și că au cvalificațiunea de profesor indicată și în statutul organic §. 122, punct 10, atât pentru secțiunea teologică, cât și pentru cea pedagogică, apoi și în regulamentul pentru examinarea candidaților de profesori la institutul pedagogic-teologic al arhidiecezei gr. orientale române din Transilvania, votat în sinodul din 1875.

Eventual alte documente rocomandatoare.

Emolumentele împreunate cu fie care din aceste posturi de profesori sunt în primii 3 ani de probă 1600 cor. salar și 300 cor. bani de cuartir, iar după difinitizare salarul usitat.

Sibiiu, la 4 Iunie 1907. *Consistorul arhidiecezan*.

DI Sebastian Stanca, fost colaborator la „Tel. Român“ și la „Poporul român“, din Budapesta s'a căsătorit Sâmbătă în 2 Iunie cu domnișoara *Marioara Muntean* în biserica din Ocna-Sibiiului, având ca nași pe iubitul nostru poet *Oct. Goga* cu d-na. Domnul Stanca a fost sfințit apoi de preot pentru parohia Vulcani (tr. Hațeg).

Logodnă. *DI Vasilie M. Ungurean* culegător-tipograf în atelierul tipografiei noastre, și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara *Victoria Măcinic* fiica dlui *Dimitrie Măcinic* din Arad. — Fie în cias bun.

Cronică bibliografică.

Natura II. 9. cuprinde: *Dimitrie Ivanovici Mendelejeff*. Istoricul căilor ferate în România. Rolul protazoarilor în producerea boalelor. Din ale stomahului. Origina limanurilor. Notițe.

Tara Noastră 24: *Țineți-vă portul*. Comuna „Viitorul“. *Dr. P. Șpan*, Moțul și fiica lui. *Plugăria* ogor, Noii măestriți în coșurile de nuiele. Mașinile în Agricultură. *Gh. Tulbure*, Din popor. *Știri*.

Albina 3k: *Mesaglu* regal. Enciclica asupra posturilor. 9. *Coșbuc*, Două tipuri ale vrăjitorilor. *S. Nădejde*, Pe cine doare, leagă. *Podul lui Traian*. *Sacul Sărat* Starea sămănăturilor. Prepararea paielor. *Cronica*, Sfaturi așa

Vatra școlară 6. cuprinde: *Dr. Șpan*, Momentele mai însemnate dela sinodul arhidiecezan. *Dr. Lupaș*, Seminarul andreiân și misiunea lui. *P. Busa*, Ferul, lecțiune practică. *V. Stan*, Cuvântare la deschiderea conferinței de seamă. *Informațiuni*, Bibliografie.

Epoca colonizării Sașilor în Ardeal, o interesantă broșură de * * * *M. M.*, retipărire din „Răvașul“. Prețul 20 fil. Tip. „Carmen“ Cluj.

Șezătoarea Săteanului IX. 5. cuprinde: *Vom înțelege*. *Red Osândia*, *Em Părăianu*. Instituția inginerilor soctali, *S. V. Cujbă*. În apărarea mișcării cooperative. În revărsat de zori. *Scrisorile unei femei* ș. a.

Red. și Adm. București, str. Sculpturii 28. Abon. pe an 6 lei.)

„*Pomelnicul viilor și morților*“ o condică de trebuintă fiecărei familii creștine, care dorește a-și pomeni membrii săi vii sau morți, la sfințele liturgii, parastase etc.

Pe lângă rubricile destinate pentru inscrierea numelor mai conține icoana sfintei Treimi însoțită cu o rugăciune pentru vii și icoana Dlui Hristos cu o rugăciune pentru cei morți.

Are și avantajul a fi întocmit așa că alătura numelui de botez, care se pomenește în rugăciuni, se

poate inscrie și numele de familie, datul nașterii, cununiei, morții, astfel că poate servi totodată de o condică familiară.

E întocmit separat și pentru biserică spre a-și înregistra pe binefăcătorii săi cu dăruirile lor.

Se poate procura dela *Tipografia diecezană* din loc și dela *Administrațiunea ziarului „Tribuna“*. Legat în păreți tari costă 30 fil. iar în păreți de pânză 50 fil. + porto postal.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea postului de **directoară la școala civilă gr. or. română de fete din Arad**, care totodată va avea să conducă și internatul de lângă aceea școală.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1.) salar anul de 1000 coroane;
- 2.) locuință și provedere completă în internat.

Dela recurente se cere cvalificațiune de profesoară pentru școalele civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune **limba română și germană**.

Recursele sunt a se adresa până **inclusiv în 1/14 Iulie a. c.** Consistorului gr. or. român în Arad.

Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907.

Consistorul gr. or. rom. din Arad.

Concurs.

Pentru parohia de clasa **III-a Sârbești** din protoprezviteratul *Vascaului* prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) dela parohie: 1., în bani, câte două coroane dela fiecare număr de casă, de tot 110 coroane; 2., din ștoale venite circa 42 cor; b) întregire dela stat pentru preoții sub 8 clase 650 cor.; iar pentru preoții cu 8 clase 1450 cor. De cvartir se va îngriji cel ales.

Ceice doresc a reflecta la aceasta parohie sunt poftiți a-și trimite rugărilor, instruate, conform §-lui 13 din Statutul Organic, adresate comitetului parohial subsemnatului în Segyest, p. u. *Rieny*, cottul i ihor, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare, cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, se pot înfățișa înaintea alegătorilor spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Sârbești, la 11/24 Maiu 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popovici*, adm. pprezvital.

—□—

1—3

Pentru conferirea a opt stipendii de câte 1000 coroane, din fundațiunea *Trandafil*, se publică concurs cu termenul până la *1/14 August 1907*.

După dispozițiunile fundatorului, la aceste stipendii pot reflecta numai tineri români gr. orientali din tot cuprinsul mitropoliei noastre, cari au obținut calcul eminent în școale medii, și cercetează oare care universitate sau facultate.

Cererile de concurs sunt a se instrui cu atestat de botez, de paupertate, și de studii, și a se adresa *Consistorului mitropolitan* în Sibiiu.

Sibiiu 2/15 Iunie 1907.

Consistorul mitropolitan.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. I** din **Mezôtelegd**, tractul Peștesului, cottul Bihor, prin aceasta se publică concurs, cu termin de alegere pe **8/21 Iulie** 1907.

Emolumente: 1. Casă parohială cu supraedificătele necesare, despre ținerea cărora în bunăstare se va îngriji comuna bisericească; 2. Din complexul de 16 jughere, conform cărții funduare, 10 jughere pământ parohial, observându-se, că 4 jughere preotul viitor le va cedă, deocamdată, în folosul bisericii; tot asemeni alte două (2) jughere, în plata cantorului; 3. Birul și stolele uzuat; 4. Răscumpărarea, ca în trecut, a lucrului cu mâna; 5. Intregirea dela stat, conform cvalficației alesului.

Doritorii de a ocupa această parohie, au să-și trimită documentele lor subscrisului necondiționat până la 1/14 Iulie 1907, și cu observarea strictă a dispozițiilor Statutului-Organic și al Regulamentului pentru parohii, până cu 8 zile înainte de alegere, au a se prezenta în sfânta biserică ort. rom. din M. Telegd spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic, slujba d-zeească și oratorie.

M. Telegd, în ședința comitetului par. dela 3/16 Iunie 1907.

Iosif Roxin, *Petru Bogdan,*
preș. com. parohial. not. com. parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean*, protoprezviter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școala gr. or. rom. din **Saturău** (inspectoratul Hălmagiului) prin aceste se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Bani gata din cassa cult. 200 cor. 2. Ajutorul de stat votat cu Nr. 60.727 din 9 August 1906, în suma de 365 cor. 3. 10 șinice bucate jumătate grâu jumătate cucuruz prețuite în 100 cor. 4. Lemne de foc 6 stângeni din care este a se încălzi și școala 96 cor. 5. 33 litre fasole 8 cor. 50 gl. 6. Venite cantonale 10 cor. 7. Pentru curatorat 6 cor. Spese de conferință 10 cor. și scripturistică 6 cor. 8. Cvatir liber cu grajd pentru vite și grădină. Intregirea la 1000 cor. și cvincevenalele conform legii școlare din 1907 se va face cu ajutor de stat.

Alesul învățător se îndatorează a prevedea și cantoratul și școala de repetiție fără alta remunerație. Preferiți vor fi cei apți de a infiiința cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți, ca recursele lor provăzute în senzul §-lui 60 din „Reg.“ adresate comitetului parohial din Saturău să le susțearnă în terminul susindicat P. O. Oficiu protoprezviteral în Nagyhalmany.

Din ședința com. par. din Saturău ținută la 13/26 Mai 1907.

Traian I. Magier, *Ilie Vărsăndan,*
preot preș. com. par. inv. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Oci** cu filia **Ocișor** inspectoratul Hal-

magiului se escrie prin aceste concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Bis. și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata din cassa cult. dela Oci și Ocișor 440 cor. 2. Intregirea dela stat la 800 cor. ce s'a votat cu Nr. 58.677 la 14 Aug. 1906 în suma de 204 cor. 3. Lemne focali 14 metri □ din care este a se încălzi și școala prețuite în 64 cor. 4. Spese de conferințe 16 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Cvatir liber cu 2 chilii și cuină.

Cvincevenalul la timpul său dela stat se va cere. Alesul este îndatorat a prevedea și catehizarea și cantoratul fără alta remunerație. Sunt preferiți cei apți de a infiiința și conduce cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți ca recursele lor provăzute cu documentele orig. în senzul §-lui 60 din Regulament pentru inv. adresate comitetului parohial în Oci să le susțearnă pe calea P. O. Oficiu protoprezviteral al Hălmagiului (Nagyhalmany) până la terminul susindicat; iar sub durata concursului să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Oci spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comitetului par. din Oci dela 13/26 Mai 1907.

Ioan Giurgiu,
paroh preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Talagiu** ppopiatul Hălmagiului devenită în vacanță în urma penzionării învățătorului Filimon Sirca, prin aceasta se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Bis. și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Bani gata din cassa cult. 550 cor. 2. Pentru lemne de foc, din care este a se încălzi și școala 96 cor. 3. Pentru cantorat din cassa bisericii 40 cor. 4. Spese de conferințe tract. 10 cor. iar pentru adunarea gen. a reun. inv. 20 cor. 5. Dela inmortantări unde va fi poftit câte 1 cor., cari beneficii dau suma de 716 cor. Intregire la 1000 cor. și cvincevenalele se vor cere dela stat conform legii. Locuința în localitatea veche a școalei.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recursele lor ajustate, conf. §-lui 60 din „Reg.“ cu documente originale să le adreseze comitetului paroh. din Talagiu susțernându-le P. O. Oficiu protoprezviteral al Hălmagiului (Nagyhalmany) până la terminul de sus și sub durata concursului să se prezinte în sf. biserică din Talagiu în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic făcându-se cunoscuți poporului. Alesul e îndatorat a prevedea și cantoratul.

Din ședința comitetului paroh. din Talagiu ținută la 3 Iunie 1907.

Pavel Hardut, *Vasilie Oarcea,*
preot preș. oom. par. inv. not. com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter insp. școl.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din **Valemare**, ppopiatul Hălmagiului, cottul Arad se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salarul în bani gata 270 cor. plus 130 cor. pentru bucate, de tot în bani gata suma de 400 cor.; 2. Pentru scripturistica 15 cor.; 3. Pentru curatoratul școlii 15 cor.; 4. Spese de conferințele învățărești și reuniune 20 cor.; 5. Lemne pentru școală și inv. comuna se îndatorează a le aduce după trebuință din pădurea comună. 6. Ajutorul de stat votat de Înalțul Minist. de culte și instrucțiune publică cu ditto de 14 August 1906, Nr. 58676 în suma de 440 cor.

Alegândul învățător va avea îndatorirea a suporta cantoratul atât în, cât și afară de biserică fără alta remunerație.

Dela recurenți se recere cvalificațiunea prescrișă în §-ul 60 din Regulament, a produce estras de botez și atestat de serviciu de până aci.

Competenții vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică din Valemare spre a-si arăta desteritatea în cant și tipic.

Preferiți vor fi cei apti de a înființa și conduce cor vocal

Doritorii de a ocupa acest post au a sușterne petițiunile lor provăzute cu documentele premise în original comitetului par. din Valemare, pe calea Prea Onoratului oficiu protoprezviteral al Hălmaگیului (Nagy-halmágy) comitatul Arad în termenul susindicat.

Dat în ședința comitetului parohial ținută în 14 Mai 1907.

Ioan Serac,
preș. com. parohial.

Mihail Oancea,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din **Iosășel-Baltele**, protopopiatul Hălmaگیu devenit în vacanță în urma morții fostului învățător Vasile Oarcea se esc ie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) Bani gata 524 cor. 2. Folosirea a lor 4 jughere pământ al căror venit anual face cel puțin 80 cor. dărtle după acest pământ le va suportă alesul învățător. 3) Pentru lemne din cari are a se încălzi și sala de învățământ 9 cor., aducerea lemnelor în incinta școlii cade în sarcina comunei. 4) Pentru spese de conferințe învățărești 24 cor. 5) Scripturistica 16 cor. 6) Locuința cu supraedificate în natură și grădină.

Pentru întregirea salarului inv. la 1000 cor de loc după alegerea efeptuită se va recurge la Înalțul Guvern.

Se notifică că atât locuința cât și celelalte beneficii alesul învățător le va beneficia numai dela **13 Septembrie** 1907, căci până atunci cade în competența văduvei învățătoare.

Învățătorul ales se îndatorează fără altă remunerație a conduce cantoratul în și afară de biserică, nu altcum a conduce și școala de repetiție fără alta remunerație.

Cvinevenalul îl va primi numai după serviciul prestat de 5 ani dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-si suștearnă petițiunile lor provăzute cu documentele prescrișe în original comitetului parohial din Iosășel pe calea Prea Onoratului Oficiu protoprezviteral al Hălmaگیului (Nagy-halmágy) comitatul Arad în termenul susindicat, având tot în intervalul acestui termen a se

prezenta în sf. biserică din Iosășel spre a-si arăta desteritatea în cântare și tipic.

Preferiți vor fi acei recurenți, cari vor dovedi, că sunt în stare a forma cor vocal, pentru care servicii mai târziu vor fi remunerați.

Din ședința comitetului parohial ținută la 13/26 Mai 1907.

George Costina,
preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspectorușcolar.

—□—

2—3

Nr. 323/907

Spre scopul conferirii de **stipendi** din „**Fundațiunea lui Gozșdu**“ pe anul școlar 1907/8 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți militari la armata comună și honvezi — se serie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- a) că sunt fiii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientele române, spre care scop se recere estrasul din matricola botezaților, provăzut cu clausula parohului competent, că și de present aparține la biserică greco-orientală română —
- b) că studiază cu sucș bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să substearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1906/7, iar cei dala facultăți și universități idicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut; că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date positive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă nu ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa într'acel timp și despre purtarea sa morală pe acest — timp

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voiesc să studieze în străinătate au să arete necisitatea de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li-se va votă stipendiul să se poată îndată esoperă concesiunea ministerială prescrișă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p a) c), 2, 3, 6, 8, și 9) numai atunci se vor estradă comandei școalelor militare, dacă concurentul va documentă că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresă la reprezentanța fundațiunei lui Gozșdu Budapeșt VII, Holló ucta 8 sz. **până la 23 Iulie 5 August a. c.**

7. Totodată se provocă toți știpendiștii actuali, prin urmare și cei absolveți, cari cer ajutoare pentru

depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la **2/15 Iulie** a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1906/7, căci altcum li-se va sistă stipendiul, resp. nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile cari nu sunt istruate cu documentele susamintite sau au sosit după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din șadinta comitetului fundațiunei lui Gozsdu ținută în Iunie 1607.

Comitetul.

3 - 3

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt

tot soiul de lucrări, atingătoare de această branșă.

Legătură fină și durabilă.

➔ **Prețuri moderate.** ➔

6

„Janus

“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,

este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“

— pentru Austro-Ungaria. —

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➔ **Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile.** ➔

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.

Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000,000 cor. \$ Averele institutului 31.000,000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

==== **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.** ====

==== **Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).** ====

(4)

Tiparul și editura tipografiei diecezane din Arad. — Redactor responsabil: **Roman R. Ciorogariu.**

Pentru economi!

„**Peronospin**“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporei, la stropirea viilor. Nedeașămanat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăată. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitru vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăată 1 cor. 60 fil. fiind peatra vânăată astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comande de 8 pachete trimit francat. Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului. viia va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăate, nu să ajung aceste rezultate, — Pravul de stropit al meu, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul ie deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revânzătorii, comercianții capătă rabat coresponzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. Prețul 60 fil.

Moartea cloțanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Fiecare econom să întrebuițeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor licheruri. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, șliboviță, borovicka, de drojde, de bucate ș altele.

Toate aceste se capătă la:

➔ **Cornel Demeter, apotecar în Szászváros,** ➔

Piața școalei nr. 46.

6—10

